

Biskop Tor Singsaas

Byåsen sokn – Byåsen prosti

Visitaforedrag søndag 25.03.2012

1. Innledning

Barnet har en stor plass i Byåsen menighet.

«Den som ikke blir som barn igjen har ikke skjønt hvem Gud er» sier Jesus. Denne tanken er gjengitt i alle de tre synoptiske evangeliene, Matteus, Markus og Lukas.

Det sier noe viktig om oss.

Barnet er sårbart og trenger noen til å ta hånd om seg. Det må hengi seg til den som er større for å leve og overleve. Og barnet må ha den voksnes milde øyne vendt mot seg for å kunne ta imot livet på en trygg måte. «Kjaerleken førdriver redslan» har den svenske biskop i vårt nabobispedømme Harnøsand, Tuulikki Koivonen Bylund, kalt boka hun har sendt ut som hilsen til sitt bispedømme. En fantastisk tittel. Det går ikke an å vokse opp med frykt som «hovedregime» i sitt liv; at en voksen, den sterkere, hersker i ens liv med frykt!

Heller ikke for oss voksne. Lever vi i et miljø preget av følelseskulde og frykt, så forarmes vi, og dør sakte. Skjer det, - må vi bryte oss ut.

Og mange har erfart, - at de er som de vakreste sommerfugler når de er kommet ut av kokongen, - når de i livet er omsluttet av forståelse, raushet og nåde. Da har en oppdaget hvor vakkert livet er. «Kjaerleken førdriver redslan». Det har vi da erfart. Når vi som er glade i hverandre, gjensidig bekrefter hverandre med raushet og nåde.

Da lever vi!

Å være som barn, er å ha evnen til å hengi seg til den andre, for vi trenger noen som tar hånd om oss. Det Jesus sier, er at vi må ha hengivelsens gave. Vi må som barnet våge å hengi oss til Ham, som gir oss livet. Vi voksne er som barnet, like avhengig av en større for å kunne leve. Vi må våge å ta sjansen på at et medmenneske tar imot oss med kjærlighet. Men problemet for mange av oss voksne er at vi har erfaringer, vonde erfaringer, som gjør at vi ikke våger å hengi oss til andre mennesker i tillit, fordi vi en gang, eller mange ganger, er blitt skuffet. Ja, det som verre er, at vi står såret tilbake. Da våger vi ikke flere ganger å utfordre kjærligheten, av frykt for igjen å bli såret.

Her er vi jo ved kjernen i livet, og livet i menigheten.

Her skal det være rom for den som er liten, og for den som er stor. Her skal kjærligheten leves ut, for all redsel skal fordrives! Sommerfuglen er et gammelt kristent symbol på oppstandelsen. Kokongen er graven. Sommerfuglen bryter ut av den trange kokongen der den har ligget i stummende mørke, og ut i lyset, - og den folder ut sine fargerike, vakre vinger for å ta imot livet!

2. Rapporter

Takk for en fantastisk flott visitas med et mangfoldig, variert og spennende program.

Byåsen menighet er en stor menighet. Den største i Nidaros bispedømme hva folketall angår. 18000 mennesker bor her, vel 16.000 er medlemmer av Den norske kirke.

Til visitasen er det utarbeidet 3 rapporter som vi har arbeidet ut fra. Det er sokneprestens og menighetsrådets beretning om menighetsforholdene, - det er Kirkelig Fellesråd ved soneleder sin beretning om kirkebyggets tilstand, - og til sist prestens rapport vedrørende

sokneprestkontor, menighetskontor og forvaltningsmessige og administrative forhold, samt vurdering av kirkebygg med kontorforhold mv..

Det er meget gode beretninger og rapporter som vil være viktige arbeidsredskap for menighetsråd, prester, komiteer og utvalg også i det videre arbeid.

Det blir utarbeidet en protokoll i forbindelse med visitasen som er retningsgivende og forpliktende i etterkant av visitasen. En bispevisitas setter ofte i gang prosesser. Det er sjeldnere at forhold avsluttes i forbindelse med visitasen. Derfor er det avgjørende at prost, prester, menighetsråd i samarbeid med bispedømmekontor vil arbeide videre med forhold som er nevnt i protokollen.

Visitasforedraget vil bare ha med et utdrag av momenter fra protokollen.

3. En mangfoldig menighet i møte med all slags folk - varierte arbeidsformer

Byåsen menighet har en imponerende virksomhet, med en særdeles dyktig stab av ansatte, med et menighetsråd med stor arbeidsinnsats, og med mange entusiastiske frivillige.

Dette er en menighet som legger stor vekt på at barn og unge skal finne seg godt til rette, - at de skal kjenne seg velkommen og få møte meningsfulle utfordringer som de er i stand til å mestre.

Å mestre i livet, er viktig for oss alle.

Byåsen er en av de første menighetene i landet med fullskala trosopplæring. Dette er et viktig «kjennetegn» på menigheten. Og mange andre menigheter i landet har vært her og sett hva dere har skapt.

Menigheten legger stor vekt på å være en folkekirkemenighet med ønske om å nå ut i bredden. Det er utfordrende å klare å håndtere den spenning som ligger i å skape et menighetsbyggende arbeid med et «indre» fellesskap, og samtidig makte å åpne opp for de mange som ikke nødvendigvis finner seg til rette i forhold til de samværsformer som menigheten tilbyr. Men jeg opplever at menigheten er oppmerksom på denne spenningen, og dere arbeider aktivt for å være åpen og inkluderende for å møte en annen livsstil enn den som er dominerende i menigheten. Det er en stor utfordring for alle menigheter i dag å møte mennesker som organiserer og lever sine liv annerledes, og som ikke uten videre passer med det mønster og den arbeidsform vi er vant til. Hvordan skal vi møte våre kirkemedlemmer uten å fordre at de må legge om sin livsstil fullstendig? Krever vi det, er jeg redd vi står alene tilbake. Da makter vi ikke å møte alle våre med evangeliet.

4. Gudstjenestelivet

Det er et rikt og mangfoldig gudstjenesteliv i menigheten. I tillegg til gudstjenestene på søn- og helligdager, har vi registrert at det gjennom uka holdes gudstjenester for særskilte målgrupper, og alle disse er åpne gudstjenester. Dette er bl.a. gudstjenester i forbindelse med babysang/småbarnssang, Carpe Diem- ungdomslederforum, trosopplæringstiltak, skolegudstjenester og konfirmasjons- gudstjenester. Et mangfold av gudstjenester med høy kvalitet, med stor vekt på å møte barn og unge, som er så viktig for kirka vår i dag. Men det er og en utfordring og en fare i dette. Det er viktig at ikke målgruppetenkningen blir så dominant at mange vil kunne føle seg utenfor. Når det legges så stor vekt på gudstjenester med relasjonsperspektiv, så kan dette være en trussel for de som ikke lever i tette relasjoner. Det er ikke uten videre inviterende for alle

å møte gudstjenester med sterkt relasjonsperspektiv. Det er behov for å tenke at det skal være en balanse mellom «nærhet og distanse». En må få lov til å sitte i fred også, ellers blir det slitsomt. Det må alltid være en «**bakerste benk**» i ei kirke hvor en kan få sitte i fred. Menigheten må ha «vanlige» gudstjenester hvor deltagelse av **mangfoldet** av aldersgrupper blir vektlagt. En må være nøye med å ha gjenkjennelsesaspektet tydelig tilstede i gudstjenesten med de faste liturgiske ledd som kan gjenfinnes hver søndag. En må ha felles liturgiske ledd med nabomenighetene i prostiet, og med menighetene i Den norske kirke som helhet.

Menighetsrådet har fått en stor utfordring med ansvar for den nye gudstjenesteordningen. Det er første gang at en gudstjenestereform i Den norske kirke vil at gudstjenesteordningen skal komme «nedenfra». Det er menigheten representert ved menighetsrådet som står ansvarlig for å lage den lokale ordning i samarbeid med de tilsatte. Det er relativt korte frister for å gjøre dette arbeide ferdig. For den nye gudstjenesteordning skal iverksettes 1. søndag i advent 2012.

Jeg vil peke på at det er 4 viktig kriterier i den nye gudstjenesteordningen som sikkert menighetsrådet vil informere menigheten om etter hvert som arbeidet skrider fram her;

Det er **involvering, fleksibilitet, stedegengjøring** (Jesus på Byåsen, - så å si)

og til sist **gjenkjennelse**. Dette 4. kriteriet, gjenkjennelse, er en tilføyelse jeg selv har tillatt meg som viktig tydeliggjøring, i forhold til de 3 første som er introdusert av Kirkemøtet.

Det er all grunn til å ønske menighetsrådet og de tilsatte lykke til med arbeidet, for dette er viktig og spennende og stimulerende først og fremst. For dere på Byåsen har lang

erfaring med å arbeide nyskapende med gudstjenesten. Nå får dere materiale fra Kirkemøtet som er forpliktende for alle menigheter, - som er gjennomarbeidet, og som jeg er sikker på blir til glede og oppmuntring for dere. Jeg minner om at dere nå i første omgang kan lage en ordning som kan ses på som en prøveordning i f.eks. en to-års periode. Dere kan gjerne utprøve og teste flere ulike modeller.

5. Barna

Jeg har sett at barne- og ungdomsarbeidet er selve adelsmerket for virksomheten i Byåsen menighet. Dere kan med stolthet konstatere at Byåsen menighet driver et mønsterverdig arbeid for barn og unge, med særdeles dyktige prester, kateket og trosopplærere og andre tilsatte, og med et stort korps av frivillige. Jeg er rett og slett imponert og stolt over hva dere får til i Byåsen på dette området.

Barnehagen har alltid fulgt Byåsen menighet, nesten helt siden opprettelsen av menigheten på begynnelsen av 70- tallet. En mer profesjonell drift av barnehagen, nå ved Trondheim Asylselskap, er et «Columbi-egg», og en særdeles god ide. Her står denne menighetsbarnehagen i et fellesskap med andre menighetsbarnehager i Trondheim. Jeg ser på menighetsbarnehagene som et særdeles viktig strategisk redskap i vår verdiformidling blant barn og foreldre, hvor våre menighetsbarnehager med høyskolen Dronning Mauds Minne, kan være en særdeles viktig faglig ressurs for alle barnehager i Trondheim by. Dette synspunktet ble og formidlet i møtet med ordfører og formannskap sist torsdag. Barnehagen er en identitetsmarkør for menigheten. Her starter jo rett og slett trosopplæringen. Derfor sier menighetsrådet at barnehagen er særlig betydningsfull tenkt inn i en framtidig strategi innenfor menighetens trosopplæring.

6. De unge

Jeg har i disse dager møtt et veldig sterkt og mangfoldig ungdomsmiljø i Byåsen menighet. Imponerende rett og slett. Dette skyldes dyktige ungdomsprester og ungdomsledere som investerer enormt mye. De gir mye av seg selv. For barne- og ungdomsarbeid handler om relasjon og nærvær. Derfor vil jeg takke for alt det dere legger ned av tid og krefter for å kunne være tilstede sammen med de unge når de trenger dere. Dere er gode og troverdige forbilder for mange. Og det blir det rikt ungdomsarbeid av. Punktuelle, overfladiske møter holder ikke for unge mennesker. De trenger nærværende voksne som har tid. Og slik er dere. Jeg vil sterkt støtte denne måten å arbeide på. Og jeg skulle ønske at langt fler menigheter i bispedømmet kunne bli satt i stand til å arbeide langs disse strategiske linjer. Relasjon er hemmeligheten.

Jeg har fått et innblikk i konfirmantarbeidet; 214 konfirmanter i år. Et høyt tall takket være høy kvalitet på tilbudet. Leirtilbud er alfa og omega, skal jeg tro konfirmantene. Vi har sett utdrag av konfirmantmusicalen «360 grader», som skal ha ur-premiere i neste måned. Vi har fått oppleve hvordan dere tar ansvar for ungdomslederne, og fått innsikt i hvordan dere kurser og utdanner dem. Vi har vært på besøk i ungdomsklubben «Shelter» i kirkens «bomberom». Shelter er jo en solskinnshistorie i seg selv, visjonært og nyskapende med stor medvirkning fra de unge selv. Under vårt møte med ordføreren på torsdag brukte jeg anledningen til å betone sterkt nødvendigheten av at kommunen fortsatt støtter opp om det viktige arbeidet som pågår her. Samtidig benyttet jeg anledningen til å rose kommunen for at de støtter dette viktige arbeid blant unge på

Byåsen. Ordfører og formannskap lyttet med stor oppmerksomhet, og de ga inntrykk av at dette visste de om, - og dette satte de stor pris på.

Vi har vært på besøk på Dalgård skole og møtt konfirmantene der. Det var et besøk som berørte oss sterkt, og som vitnet om at prestene våre også her, representert ved Camilla Winsnes gjør et stort og godt arbeid. Her kledde de på meg Bispekåpa, og alle fikk prøve bispekorset ,og vi delte fortellingen om Sakkeus som Hanne kunne særlig godt. Hun lå nesten foran meg i fortellingen. Til slutt ble 3 biskoper fotografert, de to andre biskopene i sine bispekåper. De hadde svøpt hvert sitt pledd vakkert om seg.

Vi møtte 7. trinnet på Byåsen skole, og fikk mange dype og gode spørsmål fra dem. For eksempel:

«Hvorfor er de rike så grådige?»

«Hvorfor er det så stor forskjell på barns oppvekst og liv i Europa og Afrika/Asia?»

«Er religion virkelighet eller bare tanker, eller er det slik at du bare må ha noe å tro på?»

«Hvis Gud er rettferdig, hvorfor har da barna i Afrika det ikke så bra som vi?»

«Hva kan vi gjøre for å stoppe fattigdommen i verden?»

«Ka e meninga me livet?»

Barna viste stor solidaritetsfølelse, og de avsluttet på en særdeles overbevisende måte med å synge sangen «We are the world, we are the children, We are the ones who makes a brighter day, so, - let's start giving»..... fra aksjonen «USA for Africa»

Med ungdommene på 9. trinnet på Uglå ungdomsskole, hadde vi også et sterkt møte. Vi diskuterte begrepene respekt og dialog. Jeg registrerte stor bevissthet hos ungdommene i forhold til disse tema. Vi fikk opplyst at dagen etter, ville de 16 tillitsvalgte vi møtte ta spørsmålene vi drøftet tilbake for videre drøfting med sine medelever i klassene.

Det gjorde et sterkt inntrykk på oss å høre elevene berette om sin redsel knyttet til facebook og twitter, - om redselen for «hva de andre skriver om oss» der. Jeg var mildt sagt overrasket over å høre at den gjennomsnittlige ungdom bruker 7 timer pr. dag på nettet. Og i tillegg, i bokstavelig forstand, går de til sengs med både PC og mobiltelefon, for å kunne være på nett også om natta. Dette er svært foruroligende. Her er all grunn til å rope et varsko til både foreldre og samfunn.

På et møte med «Tverrfaglig Forum» bestående av politi, leger og øvrig helsepersonell og representanter for menighet og kommune, var det nedslående å høre om det økende antall deprimerte blant våre unge. Det er opplagt, - blir du vraket «på nettet» av dine klassekamerater, - og så i tillegg kanskje kommer fra et miljø i ubalanse, så er det ikke rart at depresjonen ligger tett på. Det skal ikke så mye til før dine omgivelser gjør deg «verdiløs og liten». Samfunnet ser virkelig ut til å ha noen store utfordringer her.

Vi må fortelle våre barn og unge til stadighet at de er gull verdt. Gud har skapt hver og en av dem, og unike og elsket av ham er de alle som en!

7. Trosopplæring.

Byåsen menighet driver et mønsterverdig trosopplæringsprosjekt med mange spennende tiltak, - drevet av tilsatte i samarbeid med frivillige:

- Utdeling av 4-års boka
- Dåpssamlinger
- Teatergruppe for 4-5 åringer
- Kirkens 6-års klubb
- «Noah's Ark-dag» for 7-åringer
- «Lys Våken» for 11-åringer
- «I fyr og flamme» for 12-åringer
- Hellig-tre-kongers-fest

Og mye mere

Og også på dette området ser vi meget høy aktivitet med god kvalitet.

Ansvar for planlegging og organisering av disse mange tiltak ligger hos de tilsatte, mens mange frivillige medarbeidere trår til når det gjelder gjennomføring.

Byåsen menighet har fått sin trosopplæringsplan godkjent av Nidaros biskop. Det er særdeles viktig at dere nå legger vekt på tålmodighet og forpliktelse i forhold til de tiltak dere alt har. Bli ikke engstelig om oppslutningen ikke er den største til å begynne med. Husk at 4 årsboka er 40 år. Etter så mange år merker vi først nå at det er stor interesse for å få den rundt om i bispedømmet. Det har tatt tid å være der vi er i dag. Ikke bli urolig over å høre at en menighet har et tiltak som har «tatt helt av». Vi må være tro mot de planer vi har lagt. Så får vi etter hvert se om det er nødvendig med noen endringer og justeringer.

8. De eldre

Vi har under visitasen besøkt både Kystad Sykehjem og «Sølvsuper Hyggestund» i Bydelskaféen på Munkvoll. Jeg må si at jeg er glad og stolt av det flotte arbeid som drives, ikke minst «Eldres hyggestund» på annenhver tirsdag, som samler stadig flere. Fint å merke samarbeidet med Bydelskafeen og leder Morten Sagmo på tirsdag. Vi sang sammen, og opplevde rett og slett en ekte og super hyggestund på begge sykehjemmene vi besøkte.

Menighetsrådet har meldt sterkt at menigheten trenger en diakon.

Samhandlingsreformen vil stille oss overfor store diakonale utfordringer i framtida, som menigheten ønsker å være en positiv samarbeidspartner innenfor.

Prestene opplever å få gått lite på husbesøk, selv om det er en betydelig besøksvirksomhet som skjer i forbindelse med de mange begravelsene og bisettelsene som prestene hver uke har ansvar for.

Arbeid blant middelaldrende og eldre er en utfordring for menigheten. Hvis en skulle gå inn med like store ressurser som i barne- og ungdomsarbeidet, ville dette kreve langt fler ressurser enn det en rår over i dag.

I lys av dette har menighetsrådet vektlagt arbeidet for å få tilført flere ressurser til menigheten fra Kirkelig fellesråd og bispedømmet, noe som må betraktes som høyst berettiget ut fra det folketall vi har i Byåsen i dag.

9. Frivillighet

Kirka er en betydelig frivillighetsbevegesle. Så også Byåsen menighet. En stor takk til alle dere frivillige. Vi fikk en stor manifestasjon av det på torsdag kveld med en flott medarbeiderfest.

Vi kan ikke gå i detaljer her. I møtet med menighetsrådet samtalte vi om at det bør utvikles en metodikk for ivaretagelse av de frivillige, samt rekruttering av nye. Dette er et eget fag. Det er svært mange frivillige som arbeider med barn og unge. Det er en utfordring å få flere frivillige til å arbeide blant de andre aldersgruppene, særlig middelaldrene og eldre.

Vi samtalte om at frivillighet primært ikke handler om å få flere hender og føtter i arbeid. Men at du som frivillig først og fremst blir et rikere menneske og en rikere kristen. Du erfarer å få like mye, ja, kanskje mer tilbake, når du gir av deg selv til andre.

10. Kirkebygget - Byåsen kirke

Byåsen kirke ble betydelig rehabilitert i 2004. Men mye står igjen. Barnehagen trenger nye lokaler. Menighetsrådet ønsker at disse lokalene fortsatt skal ligge i umiddelbar nærhet av kirka. Trondheim Asylselskap deler disse synspunktene. Menigheten trenger også bedre og flere kontorer. Prosten har klart uttrykt overfor Kirkelig fellesråd at både prostiadministrasjon og prester trenger bedre arbeidsforhold i tilknytning til Byåsen kirke. Derfor har prosten i påvente av dette, og for å gi rom til andre, fått midlertidige kontorer i Ilen menighetssenter. Biskopen deler fullstendig denne vurderingen, og har gitt sin støtte til de disposisjoner som nå er foretatt. Kirkelig fellesråd utfordres til å ta initiativ overfor

barnehagen, ved Trondheim Asylselskap, Byåsen menighetsråd og Byåsen prost, for å komme fram til en løsning hvor både barnehage og menighet og prosti kan få et bygg i tilknytning til Byåsen kirke som ivaretar alle de nevntes behov for lokaliteter Det ligger et potensiale å se alle disse behov i sammenheng.

Kirkebygget byr imidlertid på en del akutte utfordringer som bør finne en løsning innen det går for lang tid. Det gjelder i første rekke:

- Fornyelse av vinduer
- Bedre lyd-tetthet mellom kontorene
- Ventilasjonen i bygget.
- Kirkebakken utenfor kirka som må forskjøvnes. (Fjerning av søppelkontainere)

Strømutgiftene i bygget er i dag så høye at den nødvendige rehabilitering egentlig allerede kunne vært betalt av de store strømutgifter som har påhvilt fellesrådet. Derfor var det godt å få bekreftet på vårt møte denne uke med ordfører, formannskap og Kirkelig fellesråd at det allerede nå i vinter er gitt midler til en ENØK-utredning i Byåsen kirke. Så nå er det godt å vite at arbeidet faktisk er i gang.

Og det er likeså godt å få bekreftet at Fellesrådet for de neste 3 årene har bevilget midler til de tiltak som må gjøres i kirka, som ovenfor nevnt.

11. Noen konklusjoner

Byåsen menighet har store utfordringer de nærmeste årene. Viktige momenter i arbeidet er:

- Den nye gudstjenesteordning.
- Kirkebygget Byåsen kirke.
- Konsolidering av arbeidet. Menighetsråds og tilsattes primære oppgave er å konsolidere og kvalitetssikre alt arbeidet fremover, og ikke nødvendigvis starte flere nye virksomhetsområder. Dette gjelder særlig innenfor trosopplæringsarbeidet. Tenk kvalitet, ikke kvantitet.
- Den diakonale utfordring. Å arbeide med frivilligheten.
Arbeid for å utvikle en metodikk for rekruttering og ivaretagelse av frivillige.

12. Takk

Å takke er vanskelig. Og særlig her, for det er så stor grunn til å takke. Og -jeg er redd for at noen kan bli glemt. Det enkleste og sikreste hadde vært å gi en felles takk til alle, eventuelt, -noen få på vegne av alle. Men jeg må løfte fram noen av dere. Prestene gjør et fantastisk arbeid. Steinar Leirvik, Maria Paulsen Skjerdingsstad, Camilla Winsnes og Ludvig Aasen. Et utrolig kompetent presteskap. Sjeldent å ha så mye entusiasme og energi på samme sted. Så ser vi da også resultater. Takk til trosopplærerne; Hege Merakeraas og kateket Else Linn Haga Øverkil, Ingrid Eikli Heggset, Knut Wasseng Moe. Jeg har savnet kontor Wenche Fossen under visitasen. Vi sender henne varme tanker. Takk til Jostein Breines som får representere alle ungdomslederne. Og så hele menighetsrådet med Marit Bratseth som nedlegger et stort

arbeid. Takk til alle dere mange frivillige både innen barne- og ungdomsarbeid, voksen- og eldrearbeid. Mange fler skulle her blitt tatt fram.

Takk til prost Kirsten Almås for medarbeiderskap under visitasen, men også ellers i løpet av året. Takk og til prostisekr. Torill Godø og soneleder Siv Mari Forsmark som har en krevende oppgave med å tjenestegjøre i to prostier, Byåsen og Heimdal.

Til sist takk til deg Søren Hjorth, vår protokollør. Flott å ha deg med. Din første visitas, men ikke den siste håper du. Hyggelig å høre det.

Takk for en minnerik visitas.

Må Gud velsigne Byåsen menighet.